

Handläggare
Gunweig Högberg
Telefon: 08-50820505

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen - svar på remiss, dnr 152-2128-2016

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen om Principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen.

Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Kristina Goldring
Avdelningschef beställare

Sammanfattning

Äldreförvaltningen har utifrån uppdrag i budgeten 2015 och 2016 tillsammans med stadsledningskontoret och stadsdelsnämnderna utrett nuvarande system för uppföljning inom äldreomsorgen. Förslag till förnyad modell för uppföljning som effektiviserar, förenklar och gör att uppföljning sker på samma sätt i staden har tagits fram.

Förvaltningen ser positivt på att uppföljningen inom äldreomsorgens verksamheter sker på ett enhetligt sätt i staden och att uppföljning ska genomföras vartannat år i stället för varje år som gäller idag. Genom denna förändring ges utförarverksamheterna bättre möjlighet och mer tid att säkra in de eventuella avvikelser som framkommit vid uppföljningen och får därmed bättre förutsättningar att utveckla verksamheten.

De kvalitetsobservationer som hittills genomförts inom vård- och omsorgsboenden kan bara ses som stickprov och inte ge någon helhetsbedömning av boendet. Om dessa observationer ska nå sitt syfte bör observation genomföras på varje liten avdelning inom boendet och inte som nu endast inom en avdelning.

Slutligen tycker förvaltningen att det är bra att frågan om funktionerna TÖS (tillsynsansvar för social omsorg) alternativt SAS (socialt ansvarig samordnare, samordningsansvarig för socialtjänsten eller socialt ansvarig socionom), en funktion liknande MAS för social omsorg utreds vidare.

Förvaltningen förordar funktion TÖS då den stämmer bäst med verksamhetsuppföljningsuppdraget som ska vara fokus och i det arbetet handlar det om tillsynsansvar. SAS är en helt annan roll vars uppdrag omfattar ansvar för hela sociala omsorgen (liknande ansvar som MAS rollen som ansvarar för den kommunala hälso- och sjukvården).

Bakgrund

Kommunstyrelsen har överlämnat en remiss gällande principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen till stadsdelsnämnden för yttrande senast 2017-04-05.

Ärendet

Äldreförvaltningen har utifrån uppdrag i budgeten 2015 och 2016 utrett nuvarande system för uppföljning inom äldreomsorgen. Arbetet har skett i samverkan med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna. Utgångspunkten för utredningen har varit att ta fram en förnyad modell för uppföljning som effektiviserar, förenklar och gör att uppföljning sker på samma sätt i staden. I utredningen har behovet att införa tillsynspersoner över social omsorg också ingått. Utredningen visar att det generellt saknas en samsyn och samordning kring de uppföljningar som görs och en viss osäkerhet finns också kring vilka uppföljningsresultat som redovisas i stadsdelsnämnderna då det i nuläget är upp till varje stadsdelsnämnd att avgöra. Utredningen slår fast att en stadsgemensam samsyn och grund för uppföljningsarbetet behövs. Även roller och mandat för uppföljning behöver tydliggöras om vem som äger och styr frågor som härrör till olika uppföljningar.

Den nya uppföljningsmodell som föreslås bygger på tre uppföljningsperspektiv som tillsammans skapar ett helhetsresultat gällande parametrarna strukturkvalitet, processkvalitet och resultat kvalitet. Strukturkvalitet följs bl a upp genom den stadsgemensamma verksamhetsuppföljningen, processkvalitet följs upp genom kvalitetsobservationer och resultat kvalitet följs upp genom dialog med de äldre genom individuppföljning och brukarundersökningar.

Den inriktning som föreslås är att samma modell tillämpas för årliga individuppföljningar och att verksamhetsuppföljning för alla verksamheter inom äldreomsorgen genomförs vartannat år. Vidare föreslås att äldreförvaltningen ansvarar för uppdatering av mallar och rutiner för individuppföljning för att skapa systematik i genomförandet och säkra att uppföljning sker på ett enhetligt sätt samt att resultat går att jämföra.

Dessutom föreslås att uppföljning genom screening som tidigare genomförts ersätts med kvalitetsobservationer. Inrättandet av tillsynsansvarig för social omsorg TÖS/SAS-funktioner behöver utredas vidare.

I tabellen nedan redovisas i stora drag förslaget till ny uppföljningsmodell jämfört med den nuvarande modellen:

Uppföljningsmoment	Nuvarande modell	Förslag till ny modell
Verksamhetsuppföljning, stadens mallar	Varje år	Vartannat år
Stadens brukarundersökning	Varje år	Varje år
Individuppföljning/ kvalitetsmätning om hur den enskilde upplever utförandet av insatser	En gång per år Varje SDF har egen mall, hemtjänst och vob	En gång per år Enhetliga mallar ska utformas
Avtalsuppföljning, varje sdf ansvarar för uppföljning och gör egna uppföljningsdokument utifrån förfrågningsunderlag, anbud och mervärden.	Varje år	Varje år

Kvalitetsobservationer	Varje sdf har en halvtid som observerar i annan sdf, ej den egna	Kvalitetsobservationerna överfördes till Äldreförvaltningen 170201
Inspektion av Äldreförvaltningens inspektörer (de gör även andra granskningar, utifrån klagomål mm)	Skjer genom screening	Utgår
Egen kontroll, utförarens egen uppföljning	Skjer fortlöpande	Skjer fortlöpande

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom beställaravdelningen för äldre, funktionsnedsatta och socialpsykiatri. Ärendet behandlas i stadsdelsnämndens pensionärsråd 2017-03-16.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att uppföljningen inom äldreomsorgens verksamheter sker på ett enhetligt sätt i staden.

Den förändring som föreslås gällande att uppföljning ska genomföras vartannat år anser förvaltningen är bra. Genom denna förändring ges utförarverksamheterna bättre möjlighet och mer tid för att säkra in de eventuella avvikelser som framkommit vid uppföljningen och får därmed bättre förutsättningar att utveckla verksamheten. Förvaltningen anser dock att det är viktigt att avstämning genomförs med verksamheter som har avvikelser under det år som uppföljning inte sker för att se att förbättringsarbetet fortgår.

I de förslag som styrgruppen för utredningen lämnat anges bl a att entreprenadavtalsuppföljningar bör genomföras på ett enhetligt sätt i staden vilket förvaltningen tycker är bra. Förvaltningen drar då slutsatsen att man menar att bara grundkraven som ställts i förfrågningsunderlaget ska följas upp och inte eventuella mervärden. Förvaltningen anser att det är viktigt att utrymme finns för att komplettera mallen med beskrivningar utöver grundkraven och mervärden som lämnats i anbud, vilka kan se olika ut för olika objekt. Förfrågningsunderlagen kan även förändras över tid och ett avtal kan gälla i upp till nio år.

Förvaltningen anser att de kvalitetsobservationer som hittills genomförts inom vård- och omsorgsboenden bara kan ses som stickprov och inte ge någon helhetsbedömning av boendet. Om dessa observationer ska nå sitt syfte bör observation genomföras på varje liten avdelning inom boendet och inte som nu endast inom en avdelning.

Vidare anges i remissen att processkvalitet i huvudsak följs upp genom metoden kvalitetsobservation. Förvaltningen anser att processkvalitet även följs upp genom den stadsgemensamma verksamhetsuppföljningen eftersom förvaltningen genomför egna observationer vid bl a oanmälda besök dag och natt. Inom beställaravdelningen i Enskede-Årsta-Vantör arbetar en särskild grupp med verksamhetsuppföljning. Gruppen består av biträdande avdelningschef, verksamhetsuppföljare samt medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR).

När det gäller den årliga individuppföljningen konstaterar förvaltningen att det i perioder inte är möjligt för biståndshandläggarna att hinna genomföra både nyprövning av bistånd och individuppföljning av den upplevda kvaliteten. Det är positivt att en gemensam mall för den individuella kvalitetsmätningen utformas.

Slutligen tycker förvaltningen att det är bra att frågan om funktionerna TÖS (tillsynsansvar för social omsorg) alternativt SAS (socialt ansvarig samordnare, samordningsansvarig för socialtjänsten eller socialt ansvarig socionom), en funktion liknande MAS för social omsorg utreds vidare.

TÖS är en yrkesroll som inte är reglerad enligt lag. Förvaltningen förordar denna funktion då den stämmer bäst med verksamhetsuppföljningsuppdraget som ska vara i fokus och i det arbetet handlar det om tillsynsansvar. SAS är en helt annan roll vars uppdrag omfattar ansvar för hela sociala omsorgen.

Bilagor

1. Remissen ”Principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen”.